

9. søndag i treeningstida

22. juli 2018

Grindheim kyrkje

Johannes 8, 2-11

Jesus var kjent for sin noe frynsete bekjentskapskrets. Riktignok møtte han både fromme mennesker og framstående mennesker, men han traff også de som sviktet. De verste synderne var blant dem han omgikkes.

I dag er det bare syndere. Vi vet ikke navn på noen av dem, men ei har utført ei synd som ga henne stor oppmerksomhet. Hun hadde brutt ekteskapet. Ifølge Moseloven skulle hun steines.

Det er et par menn i kulissene som vi ikke hører noe om. Mannen som hun sto i med, skulle også steines hvis en tok 5. Mosebok på alvor. Hans skjebne aner vi ikke noe om. Den mannen som var hennes, er også ukjent, men han må ha ytret ønske om at dette her skulle skje. Han kunne ha berga henne, men det gjorde han ikke. Når hun hadde sviktet han, da fortjente hun å miste livet. Det mente Moses, det mente han.

Jesus snakket om sex og samliv, men det var ikke mye. Når han skulle advare mot synder, da snakket han mye mer om penger og rikdom. De utgør en mye større fare, hvis en skal måle etter den oppmerksomheten han viste.

Men i samfunnet den gang, som i samfunnet nå, så er det som foregår om kvelden under fellen mye mer interessant.

Det var den ene synda. Den andre synda blir representert ved atskillig flere. Det er dømmesyken. Vi vet ikke hvor mange de var, de som kom med steiner i

hendene, men vi vet hvilke grupper de tilhørte. De var skriftlærde og fariseere. De skriftlærde visste hva Moseloven sa, fariseerne var fromme menn som passet på at alle fulgte den.

Det var ikke dødsdom for dømmesyke. Tvert imot var det fullt tillatt. Ja, de som utførte dette, de mente at det hadde en svært god hensikt. Hvis folket klarte å følge Moseloven, da ville snart Messias komme, han som de ventet så inderlig på. Hvis folk synda, da ville Messias drøye. Så her måtte en passe på!

Det er slik med det meste vi gjør: Vi mener at det har en god hensikt. Vi vil det gode, og mine egne handlinger blir vurdert utfra mine motiver. Jeg frikjenner meg selv.

Vi dømmer også hverandre i den beste hensikt. Mange blir dømt fordi de bryter med god folkeskikk. De gjør slikt som en skulle holde seg for god til. Å ha en felles norm for handel og vandel, det er trygt og bygger fellesskap. Vi må holde oss innenfor felles regler. Når noen ikke bryr seg om det, og gjør akkurat det de selv vil, da regerer vi med ord og med blikk. Det der er ikke bra!

God folkeskikk er bra for fellesskapet vårt. Men hvis noen velger annerledes, da har vi ingen rett til å dømme.

Eller vi reagerer på urettferdighet. Spesielt hvis jeg selv blir utsatt for urettferdighet. Da er jeg snar med å fordømme synderen. Også hvis det er noen som ikke kan forsvare seg som opplever urettferdighet, da er også min dom rask og klar. Å stå opp for de svake, det er en plikt.

Ja, å stå opp for de svake er bra, men det er ikke en plikt å dømme. Det tar Gud seg av helt alene. Gud ser alt, vet alt og forstår alt. Det gjøre ingen av oss. Vi har ikke forutsetninger for å felle noen rettferdig dom. Bare Gud har det.

Dessuten: Når en blir oppbrakt over alt det gale som andre mennesker gjør, da kommer alt fokuset på den andre. Da glemmer en seg selv. Hva har jeg funnet på av ugjerninger? Mine gode motiver forhindrer forståelse av hva jeg selv gjør, og fokuset på alle de andre gjør med blind for det.

Men jeg har ikke ansvar for det som andre mennesker finner på. Jeg har ansvar for meg selv. Skal verden bli et bedre sted, da må jeg begynne med meg selv, for det er den personen jeg kan gjøre noe med.

Menneskene har noen ganger lyst til å være Gud. Så fint det måtte være å ha all makt. Hvor mye godt ville ikke komme til å skje da, hvis jeg fikk lov til å bestemme?

Dessverre viser historien at når noen får mye makt, og de ikke har fått den gjennom en demokratisk prosess, da kommer det bare elendighet ut av det. Store, mektige ledere som sitter på ubegrenset tid, de tenker bare på seg selv. Å sikre sin posisjon og sin formue, det er det det dreier seg om.

Menneskene er ikke lagd for å være Gud. Gud hersker over liv og død. Det er 22. juli i dag, og vi husker hva som skjedde for sju år siden. Anders Behring Breivik trodde han hadde retten til bestemme hvem som skulle leve og hvem som skulle dø. Resultatet ble den største tragedien siden krigen.

Når en ønsker en spesiell posisjon eller rolle, da må en ta med alt som hører til. En kan ikke bare velge de attraktive delene av jobben. Alt hører med.

Vi har hørt noe om hva det innebærer å være Gud, fra Salme 145:

Herren er påliteleg i alt han seier, trufast i alt han gjer.

Herren støttar alle som fell, og reiser alle nedbøygd opp.

Det inngår i jobben som Gud. Reise opp alle som er nedbøyd. Du må elske alle, absolutt alle. Kanskje det ikke er så enkelt like vel?

Mennene med steinene hadde felt en dom overt et medmenneske. Men det er vel så vanlig å felle en dom over seg selv. Nå vi ser på de andre og sammenlikner oss, da finner vi gjerne ut at vi kommer til kort. Alle andre fikser livet så mye bedre enn meg.

Sånn kjennes det. Men det er ikke sånn. Andre mennesker bretter ikke ut sine nederlag. Det som de andre ikke klarer, det vet jeg ikke så mye om. Kanskje de tenker akkurat slik som det jeg gjør og dømmer seg selv, de også?

Noen tenker seg selv ned fordi de ikke ser bra nok ut. Jeg skulle vært annerledes. Litt mer her og noe mindre der, da hadde jeg kanskje ikke vært perfekt, men heller ikke verre enn de andre.

Gud har skapt oss som originaler, og så prøver vi å bli kopier. Det er en slitsom prosess.

Hva er det som betyr noe? Er det hva andre mener om meg? Hvis det er det avgjørende, da blir en styrt utenfra. Da må en hele tida orientere seg etter hva en tror andre mener. Sånn skal det ikke være.

Egne meninger er bedre. Mitt liv er mitt ansvar. Men hva tenker han som har skapt deg og meg?

Når det gjelder utseende, tror jeg Vår Herre er veldig fornøyd. Det er jo han som har lagd deg akkurat slik.

Når det gjelder det vi gjør, så gleder han seg ganske sikkert over mye. Så er det noe han ikke er fullt så fornøyd med. Men det er ikke det som opptar han mest. Gud er mye mer opptatt av mennesker enn av handlinger.

Når ei sak skal diskuteres i et eller annet organ, da kan det skje at noen kommer med karakteristikker av andre personer. Det er ikke alltid like bra. Det er saka som gjelder. I fotballterminologien handler det om å ta ballen, ikke mannen.

Gud er ikke opptatta av saka eller ballen. Gud er opptatt av mennesket. *Herren støttar alle som fell, og reiser alle nedbøygde opp.*

Når vi møter noen, kan noe skje som gjør at vi forandrer oss. Når mennesker møtte Jesus, skjedde det noe med dem.

Mennene med steinene var høyt oppe. De skulle sørge for rettferdigheten. Denne syndefulle kvinnen skulle fjernes, til skrekk og advarsel for andre som måtte kjenne på lyst til å synde.

Mennene var høyt opp, og de ble trukket langt ned. De gikk hjem i skam.

Kvinna var langt nede. Hun var skamfull og hun var livredd. Hun kunne gå hjem med rett rygg. Jesus hadde sett henne og reist henne opp.

Den som vil være Gud, oppdager ikke nåden. I møte med Jesus får en oppleve skam.

Den som bare er seg selv, et ekte menneske, kan oppdage nåden. Jesus vil møte ekte mennesker.